

NOKUT
Postboks 578
1327 LYSAKER

Deres ref.: 16/00981-1

Vår ref.:16/05561-7

Dato: 30.11.2016

Forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning - høringssvar fra Universitetet i Stavanger

Universitetet i Stavanger har mottatt høringsbrev med forslag til ny forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. Universitetet takker for muligheten til å gi uttalelse til en forskrift som vil ha stor betydning for utdanningskvalitet i lang tid framover. Vi har merket oss at forskriften skal sette minstekrav for utdanningskvalitet, og at institusjonene kan sette egne kvalitetskrav utover disse. Videre har vi merket oss at NOKUT særlig ber om kommentarer på forhold som kan virke begrensende på innovasjon og kvalitetsutvikling.

Universitetet støtter forskriftforslagets klare dreining fra kvalitetssystem til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur. En kvalitetskultur vil måtte kjennetegnes av at man ser på mulighetene for forbedring og videreutvikling, og at arbeidet med implementering preges mer av insentiver enn av krav. Man kan ikke vedta en kvalitetskultur, den må utvikles i et samarbeid mellom alle involverte basert på gjensidig tillit. I en kultur for arbeid med kvalitet går forbedringsprosessene gjennom systematisk dokumentasjon og analyser, nye veloverveide planer og forsøk på å realisere best mulig undervisning og læring i de kontekstene der utdanning skjer.

Forslaget til forskrift fremmer kvalitetskultur som en viktig forutsetning for at våre utdanninger skal holde ønsket standard og at studentene skal lykkes med studiene sine. Det er også avgjørende for å skape en kvalitetskultur at arbeidet med å forbedre studieprogrammene våre gjøres i et rammeverk og et språk som er forståelig og anvendbart for dem som skal utføre arbeidet. Først og fremst er dette et ansvar som påligger institusjonene, men det er også et viktig arbeid som vi oppfordrer NOKUT til å videreføre og styrke.

Universitetet i Stavanger er grunnleggende fornøyd med den tenkningen og ordlyden som kommer fram i forslaget til ny forskrift. Samtidig vil vi i det følgende gi kommentarer til enkeltpunkter.

Kapittel 2 Akkreditering av studier

§ 2-2 Krav til studiet

(3) «Læringsutbyttet for studiet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.»

Dette punktet er noe endret fra gjeldende forskrift. Vi vil foreslå at nåværende formulering videreføres: «Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.»

Vi begrunner dette med at læringsutbyttet er konstituerende for studiet. Det er her studiets faglige identitet og profil kommer fram. Læringsutbyttet er det faste omdreiningspunktet som andre element i studiet må orienteres etter. Det er også viktig at læringsutbyttet som er formulert på programnivå ikke endres i løpet av studiet, slik at vitnemålet viser samme overordnede læringsutbytte for studiet som studenten ble tatt opp på. Forslag til ny formulering av dette punktet kan synes å svekke læringsutbyttets sentrale posisjon i studiet.

Samtidig vil vi foreslå at det i merknadene klargjøres at tredelingen av læringsutbyttet gjelder på programnivå, og at institusjonene kan stå fritt til å formulere læringsutbyttet i de enkelte emnene.

(6) «Studiet skal ha relevant kobling til forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.»

Her vil vi vise til uh-loven § 1-3 b) som sier at institusjonen skal utføre forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid. Formuleringen i dette punktet, slik det kommer fram i høringsforslaget, kan oppfattes som at dette samlede oppdraget føres helt inn i det enkelte studium. Vi vil foreslå at punktet omformuleres mer i samsvar med gjeldende forskrift, men slik at kravet til faglig utviklingsarbeid gjelder alle studier: «Studiet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.»

(11) «Studiet skal ha en ledelse som har et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet.»

Kravet til at studiet skal ha en ledelse som har et definert ansvar for kvalitet i studiet ser vi som en viktig forbedring i forskriften. I høringsnotatet s. 6 kommer det fram at NOKUT ikke ønsker å legge ytterligere føringer på hvilket nivå studiets ledelse etableres på. Vi ser en utfordring som institusjonene må avklare når det gjelder ansvarsområder knyttet til studieledelse (økonomi, personalansvar etc.). Vårt anliggende under dette punktet er at studiets ledelse legges så nær gjennomføringen av studiet som mulig, og at studiets ledelse må være av vitenskapelig og utdanningsfaglig karakter. Vi foreslår at dette kommer fram i forskriftstekst og merknader, på en slik måte at det må kunne vises til tydelig studieledelse for å sikre kvalitetsutvikling.

§ 2-3 Undervisning og læring

Universitetet i Stavanger støtter at det innføres et nytt kapittel om undervisning og læring. Vi støtter at krav til sammenheng mellom undervisnings- og læringsformer, vurderingsformer og læringsutbytte gjøres eksplisitt, samtidig som vi vil understreke at det må være rom for didaktiske vurderinger i den sammenhengen der undervisning og læring skjer. Kriterier for god undervisning som fremmer studenters læring må defineres, og forskriften må legge til rette for at slike vurderinger kan gjøres både i det lokale studiemiljøet og i studie- og institusjonsovergrepene sammenhenger.

(1) «Fagmiljøet skal legge til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i å utforme læringsprosessen.»

Universitetet i Stavanger støtter at studentperspektivet kommer så klart fram som det gjør her. Det vises i merknadene til ESG 1.3, som gir en mer utfyllende klargjøring av hva dette punktet kan innebære. Vi setter pris på kommentaren i høringsnotatet til dette punktet, som gir rom for lokale vurderinger. Dette må også kunne forstås slik at studenter bør tas med i flere prosesser knyttet til utvikling av studiet, som å delta aktivt i utvikling og revisjon av studieprogram, planlegging av undervisnings- og læringsaktiviteter m.m. Dette punktet gir mulighet for at ambisiøse studiemiljø og institusjoner kan tilføre utdanningene et kvalitetsnivå som går utover minstekravet i forskriften.

(2) «Studiets samlede arbeidsomfang skal være på 1500-1800 timer per år for heltidsstudier.»

Krav til studiets samlede arbeidsomfang på 1500 - 1800 timer er flyttet fra NOKUTs veiledning til forskriften og inn i selve forskriftsteksten. I høringsnotatet s. 7 er dette utdypet. Kravet kan være en god

norm for vurdering og planlegging av undervisnings- og læringsarbeidet i studiet, særlig for å medvirke til jevn fordeling av arbeidsbelastning mellom emner som går parallelt, men det er viktig at det gjøres i et fellesskap der faglige og pedagogiske vurderinger er grunnleggende. Kravet, når det forstås slik som det går fram av høringsnotatet s. 7, kan gi økt og nødvendig oppmerksomhet omkring omfanget av læringsaktiviteter i studiet. Det må motvirke at beregning av arbeidsomfang blir en matematisk øvelse og telling av timer, som i verste fall kan virke mot hensikten om å støtte studentene i gjennomføringen av studiet.

(8) «Institusjonen skal gjennom tilretteleggingen av studiet sikre at et tilfredsstillende antall kandidater fullfører med et godt resultat på normert tid.»

Vi viser også her til utfyllende kommentar i høringsnotatet (s. 8-9). I merknadene er fullføring med godt resultat knyttet til karakterskalaen. Vi er bekymret for at et slikt krav kan komme i konflikt med faglige vurderinger av læringsresultat og virke begrensende på arbeidet med kvalitet. Vi vurderer de foregående kravene til undervisning og læring, sammen med krav til studiet, fagmiljøet og systematisk kvalitetsarbeid, til å være tilstrekkelige til å sikre at intensjonen i dette punktet ivaretas. Vi foreslår derfor at punktet tas ut.

§ 2-4 Fagmiljø

(2) «Fagmiljøet tilknyttet studiet skal ha høy kompetanse innen utdanning og skal sikre god undervisning og tilrettelegging for læring.»

Kravet om at fagmiljøet skal ha høy kompetanse innen utdanning og sikre god undervisning og tilrettelegging for læring må sees i sammenheng med § 2-3. Nasjonale veiledende retningslinjer for uhpedagogisk basiskompetanse, vedtatt av UHR i 2015, definerer basiskompetanse for undervisning i høyere utdanning. Høy kompetanse innen utdanning er imidlertid ikke definert. I merknadene og i høringsnotatet er dette knyttet til uh-pedagogikk og didaktikk. Høy kompetanse må gå utover disse grunnleggende kravene. Her er det behov for at forskrift og merknader er mer eksplisitte. Vi kan her se for oss tilsvarende krav til et fagmiljø når det gjelder utdanningskompetanse som det stilles til vitenskapelig kompetanse. Der graderes kompetansen etter hvilke kvalifikasjoner de enkelte lærerne har. Vi vil foreslå at kravet til utdanningskompetanse kan graderes på tilsvarende måte. Ved å se et fagmiljø under ett også når det gjelder utdanningskompetanse, kan en unngå at kravet virker begrensende.

Kapittel 3. Felles bestemmelser for akkreditering av institusjoner

§ 3.4 Akkreditering som universitet

Dette punktet, som en konkretisering av studiekvalitetsforskriften, slår fast at «Institusjonens utdanning, forskning, kunstneriske utviklingsarbeid og faglige utviklingsarbeid innen de faglige områdene for doktorgradsstudiene som danner grunnlaget for akkreditering som universitet, skal ha et faglig nivå og dokumenterte resultater over tid som demonstrerer høy internasjonal kvalitet.»

Vi legger til grunn at når studiekvalitetsforskriften og studietilsynsforskriften er utformet som en oppfølging av og i samsvar med ESG, så sikrer dette at institusjoner som dokumenterer at de oppfyller akkrediteringskriteriene i de nasjonale forskriftene holder internasjonal kvalitet. Begrepet «internasjonal kvalitet» synes således å være operasjonalisert gjennom forskriftene. «Høy internasjonal kvalitet» er imidlertid vanskeligere å operasjonalisere. Vi har merket oss NOKUTs initiativ overfor sektoren når det gjelder operasjonalisering av §§ 3.3 og 3.4 og ber om at også det videre arbeidet gjøres i nær kontakt med universitetene og høyskolene. At vi i fellesskap finner fram til en hensiktsmessig balansegang mellom noen få utvalgte kvantitative indikatorer og noen mer kontekstfølsomme kvalitative beskrivelser, betraktes som viktig for oss.

Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid

Vi støtter vektleggingen av at institusjonene selv er ansvarlige for kvaliteten i studietilbudet. Kravet om at institusjonen skal ha en strategi for å sikre og utvikle utdanningskvalitet ser vi som en tydeliggjøring av dette. En institusjonsstrategi kan formulere noen grunnleggende prinsipper om utdanningsledelse, fordeling av ansvar, samhandling og akademisk integritet.

Her vil vi anbefale at merknaden inneholder en utfylling av dette punktet i retning av å understreke at utdanningskvalitet er et kollektivt ansvar, avhengig av et samarbeid mellom mange aktører, og ikke bare den enkelte undervisningsansattes ansvar.

Vi ser en utfordring i begrepsbruken når det gjelder institusjonenes ansvar for eget kvalitetsarbeid. Det gjøres bruk av begrep som «jevnlig kontroll» (§4.1(2b)), «periodisk evaluering» (§4.2(1)) og «revidering av akkreditering av studier» (§3.1(2)). Tilsynsbegrepet er ikke brukt om institusjonenes kvalitetsarbeid i selve forskriften, men er brukt i høringsbrevet om institusjonenes «tilsyn med egen studieportefølje». Vi vil foreslå at forskriften klargjøres når det gjelder denne begrepsbruken. Samtidig må det finnes et handlingsrom for institusjonene til å definere hva de legger i disse og andre begreper som brukes i forskriften. Dette bør komme til uttrykk i strategi for utdanningskvalitet.

Sluttkommentar

Vi har kommentert noen deler av forslaget til ny studietilsynsforskrift og problematisert noen punkt ut fra ståstedet til en selvakkrediterende institusjon. Vi er klar over at en forskriftstekst må være kortfattet og angi minstekrav. Forskriften vil stille betydelige krav til institusjonenes arbeid med å videreutvikle kvalitet i utdanningene. Vi setter pris på at NOKUT gir institusjonene handlingsrom til dette arbeidet. Vi vil samtidig oppfordre NOKUT til å fortsette å ta del i det definisjons- og utviklingsarbeidet som må gjøres gjennom å invitere institusjonene til dialog og samarbeid. Når det nå stilles høyere krav til utdanningene og NOKUT ønsker å stimulere institusjonene til å sette egne standarder utover minstekrav, vil vi oppfordre til økt samarbeid på mellominstitusjonelt og nasjonalt nivå. Dette kan f.eks. gjøres gjennom å styrke FoU innen undervisning og læring i høyere utdanning, arbeide med nasjonale ordninger for merittering av undervisning, oppretting av stipendiatstillinger, arrangement av konferanser m.m.

Med hilsen

Marit Boyesen
rektor

John Branem Møst
universitetsdirektør

Saksbehandlere: Eilef J. Gard (5183 3018) og Kristofer Henrichsen (5183 3010)



Høring om sanksjoner ved sen sensurføring

På Studentparlamentsmøte 16.11.2016 vedtok Studentparlamentet enstemmig sak 55/16: «Sanksjoner ved for sen sensur» som var sendt inn av Sosialdemokratisk Liste UiS. Fakultetene blir nå invitert til å komme med sine tanker rundt denne saken.

Sanksjonssystemet som Studentparlamentet har vedtatt er i bruk ved andre universiteter i Norge, og innebærer;

- Sensurfristen skal foreligge etter 21 kalenderdager og fakultetene bøtelegges fra dag 22 ved brudd på fristen (bøtelegges fra dag 43 hvor fristen er 6 uker/42 kalenderdager og fra dag 85 hvor fristen er 12 uker/84 dager).
- Boten skal ligge på 1.000 kroner per rammet student per dag fristen brytes.
- Studentparlamentet ønsker at det skal være Læringsmiljøutvalget som skal bøtelegge fakultetene og at midlene skal bli brukt til læringsmiljøtiltak på UiS etter vedtak i Læringsmiljøutvalget.

Ved NMBU i Ås har dette ført til at de har bøtelagt seg selv for 2,6 millioner kroner de siste årene. Ved NTNU har de bøtelagt seg selv for 1,6 millioner kroner i 2014, og gikk fra 18 % brudd på sensurfristen til 1,5 % etter 2 år. Ved UiT gikk de fra 2.563 brudd på sensurfristen til 1.406 på ett år.

Denne saken ble sendt inn til Arbeidsutvalget i StOr før den var oppe i Studentparlamentet, og ble på AU-møte 01.11.2016 enstemmig vedtatt før den ble videresendt til Studentparlamentet for endelig behandling.

StOr har vært i kontakt med Enhet for Studentservice og fått tall på forsinket sensur ved ordinær eksamen for våren 2016. Totalt ligger UiS på 18 % brudd på sensurfristen. Blant disse tilfellene er de utelatt de tilfeller hvor det kun er 1 student som har opplevd sen sensur.

Det kan være forskjellige grunner til at sensuren blir sen, men det er ikke noe godt system for å fange opp dette heller. Dette ble klart da StOr ba om å få tallene fra våren 2016, da forespørselen ble sendt 27. oktober 2016 og vi ikke mottok tallene før 15. desember. Dette var også etter omfattende e-post korrespondanse og til slutt et møte mellom StOr og Enhet for Studentservice. StOr er av den oppfatning at å innføre et sanksjonssystem slik det er vedtatt av Studentparlamentet vil tvinge frem rutineendringer som er ønsket av både ansatte og studenter. Dermed vil beløpene bare bli store i innføringsfasen og deretter stabilisere seg på et lavt nivå. StOr er også veldig positive til at forslaget legger opp til at midlene skal gå til læringsmiljøtiltak etter vedtak i Læringsmiljøutvalget da dette utvalget har representasjon fra både prodekanene for undervisning og god studentrepresentasjon.

StOr la frem denne saken til UiS-ledelsen på samarbeidsmøte 19. desember 2016. Det var blandede tilbakemeldinger, men ingen var helt avvisende. Det ble enighet om at vi måtte involvere fakultetene før vi kunne gå videre med saken.

StOr ønsker at ordningen skal innføres til gjelde fra ordinær eksamen våren 2017, men skal gjelde både ordinær og «konte-eksamen» deretter.

I dagens eksamensforskrift står det at hvis fristen ikke overholdes, skal de berørte studentene informeres, men StOr opplever at dette skjer sjeldent. Samtidig mener StOr at det er ytterst urettferdig at konsekvensene av brudd på frister er så skjevt fordelt, og at en bedring rundt dagens regelverk ikke er nok.

Hvis fakultetene er imot dette forslaget, ønsker StOr at de kommer med andre tiltak som kan bedre situasjonen for studentene.

Det kan være greit å presisere at ikke alle brudd skal bøtelegges, da det kan være tilfeller hvor studenten og sensor har blitt enige om utsatt sensurfrist på grunn av avtale om senere innlevering og tilfeller hvor det er akutt sykdom hos sensor. Det er samtidig veldig viktig at dette kan dokumenteres for at man ikke skal bli bøtelagt.

De bruddene StOr ønsker at skal bøtelegges er de tilfellene hvor fristen har blitt brutt på klart dårlig grunnlag, for eksempel ferieavvikling eller dårlig kommunikasjon.

Dette vil igjen føre til at man får registrert hvorfor sensurfristen blir brutt. Dette er informasjon StOr mener bør være tilgjengelig for studentene etter forespørsel.

Spørsmål og svar kan sendes til utdanning@stor.uis.no, helst innen **fredag 13. januar**.

Oppsummering av møte mellom fakultetsledelsen og studenter fra StOr og linjeforeningene onsdag 24. august 2016

Møtt fra fakultetet: Dekan Elaine Munthe, prodekan for undervisning Jorunn Melberg, kvalitetskoordinator Fredrik Skår

Møtt fra studentene: Nesteleder for utdanning i StOr Jørgen Sjøberg, nestleder for læringsmiljø i StOr Victoria Walberg, Mads Kapstad og Jørgen Nordby fra FIKS

Prodekan Jorunn Melberg ledet møtet.

1. Åpen runde knyttet til oppstart:

Hvordan har det gått med fadderuka?

Overbooking av studier – hvordan merker studentene dette?

Fadderuka ble karakterisert som en suksess av studentene. Været var bra, og oppslutningen upåklagelig.

Dekanen orienterte om at HUM opplever stort tilsig av studenter på flere av programmene. Dette merkes spesielt på bachelor i barnehagelærerutdanning (IBU) og PPU (IKS). Romsituasjonen er prekær. Dette kommer blant annet av at kapasiteten økes fra departementet i form av nye studieplasser uten at det gjøres tilsvarende økninger av romkapasitet. Det er også betydelige utfordringer med å skaffe nok praksisplasser.

Studentene melder om fulle auditorier, og barnehageprogrammet har også vært i media i sakens anledning.

Noe kan avhjelpes ved streaming, men dette er ikke av et slikt omfang at det monner foreløpig. Mads Kapstad mente potensialet er langt fra utnyttet. Det vil være en aktuell sak for kvalitetsutvalg og andre fora å kartlegge bruken av streaming.

Dekanen meldte at fakultetet arbeider med en digitaliseringsstrategi, men at det er svært mange deler av et lærerstudium som krever tilstedeværelse for å kunne oppnå læringsmålene.

IKS har satt inn ulike tiltak for å avhjelpe situasjonen på PPU, bl.a. økt undervisningsmengde i starten av semesteret og tilsetting av egen studiekoordinator for PPU.

2. Saker meldt fra studentene

Jørgen Sjøberg informerte om at det er linjeforeninger på gang både ved IBU og blant idrettsstudentene på IGIS. Ellers ingen saker meldt i forkant av møtet

3. Pågående prosjekter:

a. *Pilotprosjekt dialogbasert evaluering av undervisningen – hvordan sikre god deltakelse og variasjon? Vi arbeider med en sak om dette til KU-møtet 6. september, og vil gjerne ha innspill.*

b. *«Engasjert-timen» som vi vil prøve å få på plass fra våren 2017*

Studentene meldte at de fremdeles er interessert i dette, og vi diskuterte frekvens for slike møter. Vi kom til at vi ikke nødvendigvis trenger å timeplanfeste ukentlige om det reelle behovet en sjeldnere møter. Engasjert-timen kan også brukes til evalueringer.

Vi diskuterte mulighetene for å gjøre særlig sluttevalueringer mer dialogbaserte, noe som krever et stort engasjement fra både lærere og studenter, men som vi tror vil ha positiv innvirkning på så vel svarprosent som relevans.

- c. *Studiebarometeret, hvordan følger vi dette opp internt? Her viser vil til prosedyre som ble behandlet i KU-møtet 31. mai:*

<http://ansatt.uis.no/getfile.php/Sak%20om%20rutinebeskrivelse%20SB%20med%20vedlegg%281%29.pdf>

Fakultetet vil komme tilbake med saken når tiden for undersøkelsen nærmer seg, og ønsker å finne gode måter å oppnå så høy svarprosent som mulig. Fakultetet vil være representert på NOKUTs møte om Studiebarometeret på Lysaker 19. september.

- d. *Studentrepresentanter i kvalitetsutvalget – her har Jørgen Jakobsson meldt seg, og vi trenger en til pluss vararepresentanter*

StOr har meldt inn Mads Kapstad fra lektorprogrammet på IKS som fast representant sammen med Jørgen Jakobsson (samme program) for studieåret 2016/17. Takk til studentene som stiller opp!

4. Digitalt Didaktisk Verksted – rekruttering av studentassistenter

Prodekanen orienterte om arbeidet med DDV, og ba om innspill fra studentene om hvordan vi kan rekruttere studentassistenter til verkstedet. HUM har en standardkontrakt for studentassistenter som kan tilpasses de ulike formene for kompetanse vedkommende trenger for å gjøre jobben.

UiS- styret bevilget 23. august 2 millioner kroner til realisering av Digital Didaktisk Verksted

Fredrik Skår,
referent